

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ
МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

II ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯНЫҢ
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

II МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО - ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ
КОММУНИКАЦИЯ В ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

PROCEEDINGS

OF THE II INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE »**

Астана / Astana

09 СӘУІР 2025

09 APRIL 2025

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА**

**MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

**«ТІЛ. МӘДЕНИЕТ. АУДАРМА: ЦИФРЛЫҚ ДӘУІРДЕГІ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ
ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС»**

**«ЯЗЫК. КУЛЬТУРА. ПЕРЕВОД: МЕЖКУЛЬТУРНАЯ КОММУНИКАЦИЯ В
ЦИФРОВУЮ ЭПОХУ»**

**“LANGUAGE. CULTURE. TRANSLATION: INTERCULTURAL
COMMUNICATION IN THE DIGITAL AGE”**

ӘОЖ / УДК 80\81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

ISBN 978-601-385-093-1

РЕДАКЦИЯЛЫҚ АЛҚА

Бейсенбай А.Б.	- Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Басқарма мүшесі - академиялық мәселелер жөніндегі проректоры
Дүйсенғазы С.М.	- ф.ғ.к., филология факультетінің деканы
Сатенова С.К.	- ф.ғ.д., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының профессоры
Акижанова Д.М.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының меңгерушісі
Ескиндиrowa М.Ж.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Кенжигожина К.С.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Жұмай Н.	- Ph.D., аударма теориясы мен практикасы кафедрасының доценті м.а.
Ақшулакова Б.К.	- магистр, аударма теориясы мен практикасы кафедрасының аға оқытушысы

Халықаралық ғылыми – практикалық конференцияның серіктестері

- Нью-Хейвен университеті (Коннектикут қ., АҚШ)
- Острава университеті (Острава қ., Чехия)
- Любляна университеті (Любляна қ., Словения)
- Селчук университеті (Конья қ., Түркия)
- Манас атындағы Қырғыз-Түрік университеті (Бішкек, Қырғызстан Республикасы)
- Л.М. Ломоносов атындағы Мәскеу мемлекеттік университетінің Қазақстандық филиалы (Астана қ., Қазақстан)
- Кәсіби аудармашылар мен аударма компаниялар қауымдастығы (Астана қ., Қазақстан)

Партнёры международной научно – практической конференции

- Университет Нью-Хейвена (г. Коннектикут, США)
- Университет Острава (г.Острава, Чехия)
- Университет Любляна (г. Любляна, Словения)
- Университет Сельчук (г. Конья, Турция)
- Кыргызско-турецкий университет имени Манаса (г. Бишкек, Кыргызская Республика)
- Казахстанский филиал Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова (г. Астана, Казахстан)
- Ассоциация профессиональных переводчиков и переводческих компаний (г. Астана, Казахстан)

Partners of the International scientific and practical conference

- University of New Haven (Connecticut, USA)
- University of Ostrava (Ostrava, Czech Republic)
- University of Ljubljana (Ljubljana, Slovenia)
- Selçuk University (Konya, Turkey)
- Kyrgyz-Turkish Manas University (Bishkek, Kyrgyz Republic)
- Kazakhstan Branch of Lomonosov Moscow State University (Astana, Kazakhstan)
- Association of Professional Translators and Translation Companies (Astana, Kazakhstan)

ӘОЖ / УДК 80/81

КБЖ / ББК 81.2

Т 93

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» атты II халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы = II Международная научно-практическая конференция «Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху» = II International scientific and practical conference «Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age» - Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университет редакциясы – бет саны 291 – қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде

ISBN 978-601-385-093-1

«Тіл. Мәдениет. Аударма: цифрлық дәуірдегі мәдениетаралық қарым-қатынас» II халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағы, аударма, тіл, мәдениет және мәдениетаралық коммуникация салаларына қызығушылық танытқан зерттеушілерге, оқытушыларға, аудармашы-практиктерге, білім алушылар мен жас мамандарға арналған. Конференция цифрлық дәуір жағдайындағы аударма, тіл және мәдениет салаларындағы өзекті мәселелерді талқылауға арналды. Ерекше назар аударма оқытуындағы инновациялық технологияларды қолдануға, мультимедиялық аудармада жасанды интеллекттің рөліне және мәдениетаралық коммуникация мәселелеріне бөлінді. Іс-шара ғылыми тәжірибе алмасуға, халықаралық ынтымақтастықты нығайтуға және жас зерттеушілерді қолдауға маңызды алаңға айналды.

Сборник материалов II международной научно-практической конференции, на тему **«Язык. Культура. Перевод: межкультурная коммуникация в цифровую эпоху»**, предназначен для исследователей, преподавателей, переводчиков-практиков, обучающихся и молодых специалистов, заинтересованных в области перевода, языка, культуры и межкультурной коммуникации. Конференция была посвящена обсуждению актуальных вопросов в области перевода, языка и культуры в условиях цифровой эпохи. Особое внимание уделялось использованию инновационных технологий в обучении переводу, роли искусственного интеллекта в мультимедийном переводе и проблемам межкультурной коммуникации. Мероприятие стало важной площадкой для научного обмена, налаживания международного сотрудничества и поддержки молодых исследователей.

Proceedings of the II international scientific and practical conference titled **«Language. Culture. Translation: Intercultural Communication in the Digital Age»** is intended for researchers, teachers, translators, students and young professionals interested in the field of translation, language, culture and intercultural communication. The conference was dedicated to discussing current issues in the fields of translation, language, and culture in the context of the digital age. Special attention was given to the use of innovative technologies in translation training, the role of artificial intelligence in multimedia translation, and challenges of intercultural communication. The event served as an important platform for academic exchange, fostering international collaboration, and supporting young researchers.

© Л.Н. Гумилёв атындағы Еуразия ұлттық университеті, 2025

© L.N. Gumilyov Eurasian National University, 2025

© Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилёва, 2025

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

ПЛЕНАРЛЫҚ ОТЫРЫС \ ПЛЕНАРНОЕ ЗАСЕДАНИЕ \ PLENARY SESSION	
Влияние чешского языка на русский: интерференция в общении V. Vajdová	11
Bridging Bytes and Babel: AI, Transliteration, and the Future of Global Translation D. Popič, A. Zadorozhnaya	17
Intercultural communication: the Unavoidable Stereotypes P. Ianniello	21
«Методология обучения переводу»: актуальность и проблемы дисциплины Г.И. Кульдеева	25
Peculiarities of Translating Stylistic Devices in the Epics from Kyrgyz into English S.K. Mambaeva	31
A Literature Review on the Effectiveness of Remote Interpreting Platforms: a Comparison of Kudo, Interprefy, Voiceboxer, Interactio, Speakus, and Zoom O. Köksal, B.N. Zorlu	37
I СЕКЦИЯ \ I SECTION	
АУДАРМАТАНУ МЕН АУДАРМАНЫ ОҚЫТУДЫҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ ПЕРЕВОДУ И ПЕРЕВОДОВЕДЕНИЮ INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING TRANSLATION AND TRANSLATION STUDIES	
Глоссированный перевод и его реализация в документировании языков С.Ж. Тажиббаева, Н. Жұмай	45
Переводческое мастерство Г. Бельгера М.Б. Аамалбекова, Ш.К. Смагулова	49
Виртуальные занятия в обучении последовательному переводу: тематическое исследование A. Szczesny	55
Болашақ аудармашыларды аударма сапасын бағалауға үйретудің тиімді стратегиялары А.М. Куркимбаева	60
Making Conversation with the Help of Intentional Tools А.Р. Нағмеддинов	64
Evaluating the Effectiveness of Computer-Assisted Translation (CAT) Tools in Translation А.Т. Байекеуева	68
Формирование идиоматической компетенции у студентов-лингвистов Н.С. Логачева, Т.А. Трухина	74
Comparative Analysis of Literary Text Translation Using Grammar Transformations from English into Russian А.Т. Кондыбаева	78
Аударма сапасын сырттай бағалаудың тиімді тәсілдері Н.Р. Шенгельбаева, А.З. Мухитов	84
Аударма сапасын бағалаудың әдістері: теория мен практика арасындағы диалог А. Карелова, А.К. Жумабекова	90

Шет тілін оқытудағы аударматану элементтері: теория және тәжірибе <i>А.А. Алтынбаева</i>	94
Лингво-когнитивный аспект цветовой ассиметрии как переводческая проблема <i>Д.С. Кульмаганбетова, Г.И. Кульдеева</i>	98
От прямой к кругу: культурная адаптация через лингвистические трансформации <i>А. Иванов</i>	101
Переводческие трансформации в русско-казахскоязычных версиях романа Рэя Брэдбери «451 градус по фаренгейту» <i>М. Алибаева</i>	104
Quality Assessment of Machine Interpreting <i>К. Весельская</i>	108
Стратегии перевода англоязычных IT-неологизмов в переводе на русский и казахский языки <i>Ж. Абдуалиев</i>	112
II СЕКЦИЯ / II SECTION ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ПЕН МУЛЬТИМЕДИЯЛЫҚ АУДАРМА ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И МУЛЬТИМЕДИЙНЫЙ ПЕРЕВОД ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MULTIMEDIA TRANSLATION	
From Text to Context: Chinese Culture Reflection in Chinese Internet Platforms <i>М. Уразбекова, Д. Кульмаганбетова</i>	116
Интеграция нейросетевых технологий в аудиовизуальный перевод: возможности и ограничения <i>К. Ережепова</i>	121
Қазақтың ұлттық салт-дәстүрлері атауларын аударуда жасанды интеллекттің ықпалы: ерекшеліктері мен қиындықтары <i>А. Кибасова</i>	127
Әртіпес фразеологизмдердің цифрлық платформасын құрудың ғылымдағы зерттелу тарихы мен тәжірибесі <i>А. Байқадам</i>	131
Трудности перевода лакун фольклорной прозе (на материале казахского, русского и английского языков) <i>А. Нурлан</i>	136
Технология аудиовизуального перевода полнометражных художественных фильмов <i>Б. Алибаева, Кульдеева Г.И.</i>	140
Машиналық аударма арқылы көркем әдебиетті аудару ерекшеліктері <i>А. Шмирова</i>	146
Cultural Translation of Kazakh Films into English: the Context of the Historical Film “The Crying Steppe” <i>А. Калышбек</i>	152
Стратегии перевода новостных блоков на казахский, русский и английский языки (на материале «Всемирных игр Кочевников в Казахстане») <i>И. Сүлейменова</i>	156
Мұнай және газ саласы терминдерін аударудағы тілдік-нормативтік аспект <i>А. Анатаева, С.К. Сатенова</i>	160
Компьютерлік ойындардағы терминологияны аударудағы қиындықтар <i>Т. Кольбаев, Б.Е. Боранкулова</i>	165
I	

II СЕКЦИЯ / III SECTION АУДАРМА ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТАРАЛЫҚ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС МӘСЕЛЕЛЕРІ ПРОБЛЕМЫ ПЕРЕВОДА И МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАЦИИ PROBLEMS OF TRANSLATION AND INTERCULTURAL COMMUNICATION	
Роль социокультурного аспекта при переводе художественных текстов <i>В.В. Фефелова</i>	173
Переводческие трансформации в провокативном дискурсе <i>Ю.Г. Федорова</i>	177
Проблема лакуарности в переводческой деятельности <i>С.Н. Абдуллаев, Ж.Б. Эгимбаева</i>	182
Алаш аудармасы: Ахмет Мамытұлының аудармадағы ұстанымы <i>Л.Н. Дәуренбекова</i>	186
Comparative and Syntactic Analysis of Assertive Speech Acts in the Kazakh and English Translations <i>G.A. Sarbassova</i>	191
Проблемы развития системы высшего образования и ее интеграции в мировое образовательное пространство <i>У.Т. Аттокуров, А.А. Сагымбаев, Н.Р. Суранова</i>	196
Culture-Specific References and Linguistic Issues in the Factual Documentary Island Medics <i>Г.Д. Ергазинова</i>	204
Culture and Language <i>A.S. Boranbayeva</i>	210
Колоративті фразеологизмдердің бойындағы бинарлық оппозиция және оның тіларалық берілуі <i>Ю. Михайленко, Ж.М. Қоңыратбаева</i>	214
Pragmatic Barriers in Engineering Text Translation: A Grice Maxims Analysis <i>А.А. Iskakbayeva</i>	217
Medical Discourse in Literature: Translation Issues <i>Б.Е. Боранкулова, Д. Окульская</i>	221
Сниженная лексика: Н.В. Коляда в переводе на английский <i>В. Остякова</i>	225
Культурные и стилистические особенности перевода фразеологических единиц в мемуарной литературе <i>А. Ахметбек</i>	228
Вербальные средства выражения эмоций и их переводческая адаптация <i>Ж. Алғалиева, Г.И. Кульдеева</i>	232
The concept of “mankurtism” in literary translation (based on Chinghiz Aitmatov's work “The Day Lasts More than a Hundred Years”) <i>А. Ерікқызы</i>	238
Психология ғылымының терминін аударудағы ерекшеліктер (“Интернет психологиясы” кітабы бойынша) <i>Д. Указбек</i>	245
Formation of Professional Interpreter Skills: A Practitioner’s Perspective <i>Р. Нүкежанова</i>	247
Көркем аудармадағы тіркесті бірліктердің прагматикалық бейімделуі (Чарльз Диккенстің «Оливер Твисттің басынан кешкендері» атты романы негізінде) <i>К. Сейткенов, Ж.М.Қоңыратбаева</i>	250
Сравнительный анализ перевода казахских народных сказок об Алдаре Косе на русский и английский языки <i>А. Сапанова</i>	258

Проблемы перевода эвфемизмов в выступлениях Дональда Трампа <i>А. Ермек</i>	264
Перевод имен собственных с немецкого языка на русский язык на основе романа К.Функе «Чернильное сердце» <i>А. Семеновых, А.Г. Барова</i>	270
Особенности перевода фрагментов разговорной речи (на материале романа Х.Фаллады «Jeder Stirbt Für Sich Allein» и его перевод на русский язык) <i>А. Такиуллина, А.Г. Барова</i>	274
Equivalence in Translating Kazakh Kinship Terms in Literary Translation (based on B. Nurzhekeev's novel "Oh, Life") <i>М. Темиржанова, С.Ж.Тажибаяева</i>	280
Bridging Words: Abai's «Word One» across Cultures and Languages <i>А. Кадирбекова</i>	288

Ключевые слова: аудиовизуальный перевод (АВП), культурно-специфические реалии, лингвистические проблемы, стратегии перевода, культурная адаптация, синхронизация, межкультурная коммуникация

IRSTI 16.31.41

A.S. Boranbayeva

Master in Arts, Senior Lecturer

L.N.Gumilyov Eurasian National University, Astana, Kazakhstan

ORCID: 0009-0000-6476-4227

ai.poll@mail.ru

Culture and Language

Abstract. *In the life of modern humanity, active interaction among different countries, peoples, and their cultures plays a significant role. Intercultural communication refers to communication between people who represent different cultures. The theory of intercultural communication is a relatively young discipline, even though people have engaged in intercultural contacts since ancient times. When individuals enter into international interactions, they encounter representatives of other cultures who may differ significantly in language, national cuisine, clothing, social behavior norms, and attitudes toward the world and other people. Due to these differences, such contacts can be challenging or even impossible. Moreover, each person perceives a foreign culture through the lens of their own, which greatly hinders intercultural interaction. To ensure successful communication between representatives of different cultures, it is essential to acquire specific skills in effective intercultural communication.*

Key words: *Language, worldview, cultural worldview, linguistic worldview*

Intorduction

The concept of culture is central to intercultural communication. Scientists have estimated that there are currently more than 500 different definitions of culture. This is due to the fact that culture is an extremely complex and multifaceted phenomenon that encompasses all aspects of human life. It includes everything created by the human mind and hands, so culture is studied by a large number of sciences: semiotics, sociology, history, anthropology, axiology, linguistics, ethnology, etc. Each of the sciences formulates its own understanding and definition of culture.

The core of any culture is ideas and especially values transmitted through traditions. From scientists' point of view, culture is a complex phenomenon that includes both material and social phenomena, as well as various forms of individual behavior and organized activities. It is possible to observe culture in the form of differences in human behaviour and in different types of activities, rituals, and traditions. At the same time, you cannot see the culture as a whole, you can only observe its individual phenomena.

Thus, human culture consists of various local cultures, the bearers of which are peoples. Each nation is a separate ethnic group. Ethnic groups exist as stable communities of people. The most important factors that unite people into ethnic groups are the commonality of the territory and the common language.

The uniqueness of any culture is reflected in the cultural picture of the world. The cultural picture of the world is a set of knowledge and ideas about the world (values, norms, mores, mentality of one's own culture and cultures of other nations). It is thanks to the cultural picture of the world that one culture can be distinguished from another.

The cultural picture of the world is manifested in the different attitudes of people towards various cultural phenomena. The importance of language in the culture of any nation cannot be overestimated. In the cultural literature, the concept of language is defined as follows:

- a cultural mirror that reflects not only the world around a person, but also the mentality of the people, their national character, traditions, customs, morals, a system of norms and values, and a picture of the world.;

- a storehouse, a piggy bank of culture, because everything accumulated by a particular people is stored in the language system: in folklore, books, in oral and written speech;

- a native speaker of culture, because it is through language that it is passed down from generation to generation;

- a cultural tool that shapes a person's personality, because it is through language that a person perceives the cultural image of the world of his people.

First of all, language is a means of expressing thoughts, a means of communication. It does not exist outside of culture. Language is one of the most important components of culture, a form of thinking. Language and culture are inseparable. If language is culture, then culture, first of all, is language.

In the 20th century, scientists were able to establish an inextricable relationship between language, thought and culture. F. Boas pointed out this connection back in 1911. To prove his theory, he compared the two cultures through their vocabulary. So, in the dictionary of North Americans, there are only two words for the concept of "snow": *snow* (снег) and *slush* (слякоть), for them it's just a weather phenomenon. And in the language of the Eskimos, there are more than twenty words for snow in different states, i.e. for the Eskimos, *snow* is the most important part of nature, which underlies many elements of their culture.

There is a person, a native speaker of the language and culture, standing between the language and the real world. It is he who perceives and comprehends the real world in terms of concepts, judgments and conclusions that can already be passed on to other people. Thus, the connection between the real world and language is realized by thinking.

Language is not a simple mirror reflecting everything around it. It is a prism through which one looks at the world and which each culture has its own. Language, thinking and culture are practically common, they cannot function without each other. Therefore, the world around a person can be represented in three forms: the real world, the cultural (conceptual) picture of the world, and the linguistic picture of the world.

The real world is an objective reality that exists independently of a person, the world surrounding him. The cultural (conceptual) picture of the world is a reflection of the real world through the prism of concepts formed by a person in the process of cognition of the world based on both collective and individual experience. This picture is different in every culture, because it appears in different natural and social conditions.

The linguistic worldview reflects reality through the cultural worldview. Each nation has its own history, its own cultural and linguistic worldview. It is in language that the cultural picture of the world is realized, stored and transmitted through language from generation to generation.

Words are not just names of objects or phenomena, they are a fragment of reality that is passed through the prism of the cultural picture of the world. Therefore, words acquire specific features that belong only to a given nation. Therefore, where a Russian person sees two colours: *blue* and *light blue*, an Englishman sees one colour – *blue*. If an Englishman sees two objects – *foot* and *leg*, then a Russian sees only one – *leg*.

Thus, language determines how a person sees the world. When a person learns a foreign language, the words of this language, he gets acquainted with the pieces of someone else's worldview and tries to combine them with his own worldview, which is often impossible. This is one of the main difficulties in learning a foreign language.

In the process of intercultural communication, communication failures may occur: interference and communication barriers. Barriers are factors that hinder communication (ignorance of a foreign language, interlocutors' deafness or dumbness, etc.). Hindrances are factors that reduce the quality of communication (stereotypes, language errors, etc.).

Communication interference can be as follows:

1. From the environment: noise, poor visibility, which interfere with the perception of audio and visual communication signals; physical distance (for example, when it becomes necessary to transmit information by phone or e-mail).

2. On the part of the communication participants (sender and recipient): physiological, linguistic, behavioral, psychological and cultural.

Physiological disturbances include speech and hearing defects, disorders of the motor system that make it difficult to mimic and gesture; visual disturbances that interfere with the perception of written speech, facial expressions, gestures.

Language hindrances are phonetic, lexical and grammatical errors in the process of speech; violations of the logic of utterance; incorrect perception of speech by ear; misunderstanding of the meaning of linguistic units; misunderstanding of grammatical constructions; inability to perceive the integrity of the text; incorrect choice of communication style. Behavioral hindrances include mismatch of behavior with communicative intention; inability to listen attentively to the interlocutor; mismatch of verbal and non-verbal signals; incorrect reaction to the statement of the interlocutor.

Psychological hindrances include certain personality traits (lack of communication, isolation, suspicion); bias; narrow-mindedness; excessive emotionality; overestimated or underestimated self-esteem; disrespect for the interlocutor; attitude towards conflict.

Cultural barriers occupy a special place in intercultural communication: differences in mentalities and national characters; mismatch of linguistic worldviews; influence of cultural stereotypes; differences in value orientations; mismatch of cultural and linguistic norms; errors in the perception of humour; differences in communication strategies; specific forms and means of non-verbal communication.

The knowledge of participants in intercultural communication about where, when and for what reasons interference may occur allows them to predict and prevent their occurrence.

Ways to overcome the linguistic and ethnic barrier

In the process of intercultural communication, people are often separated by a linguistic and ethnic barrier, i.e. the lack of a common language, differences in cultures, national psychology, lack of awareness of the current life of a foreign country, etc.

Overcoming the linguistic and ethnic barrier can be carried out in several ways. The simplest means of communication without a common language are non-verbal means of communication:

- gestures that may be natural (fixed in a particular nation during its historical development, for example, gestures of agreement, disagreement, indignation, admiration, etc.) or conventional (established by agreement, for example, gestures of a traffic controller, sports referee);
- universal codes, for example, a marine negotiation code, formulas, pictographs – generally understandable symbols that indicate the entrance, exit, dining room, hairdresser, etc.

However, such types of communication do not allow full communication on various topics. Therefore, people separated by the linguistic and ethnic barrier turn to the services of a language mediator, a person who speaks the languages of both sides. The activity of a language mediator is called language mediation.

Often, the customer informs the language intermediary of his intention (what he wants to achieve as a result of intercultural communication), and the language intermediary independently builds the appropriate foreign language text, with which he addresses the foreign-speaking participant in the communication.

If a translator receives the source text from the customer in the translation and then "transforms" it into a text in another language, then the language intermediary receives a communicative task such as: "Ask about this and that," "Try to convince them of this and that." By contacting a language intermediary, a customer is confident that the language intermediary, knowing better the situation, the culture of the country and the most appropriate ways of expressing intentions, will achieve the desired result faster, having more freedom than in the case of translation.

Communication through a language intermediary is called bilingual indirect communication. The first definition in this term indicates that not one (as usual), but two languages are used in communication, the second is that communication takes place through a language intermediary (who speaks both languages).

The concept of linguistic mediation is not equal to the concept of translation. Translation is one of the types of language mediation. In addition to it, there are other types of language mediation: retelling, abstracting, compiling information reports, etc.

Retelling is a fairly free (compared to a translation) presentation of the content of the source text. In the process of retelling, the content may be reduced, its structure may change to a more familiar one for the recipient, or it may change in terms of expression (some linguistic means may be replaced by others in order for the message to be more understandable when perceived).

Abstracting is the most concise presentation of the content of the source text (or several texts). At the same time, it is important to preserve the most essential content elements. Obviously, neither an abstract nor a retelling can be a full-fledged replacement for the original text.

Thus, the task of translation in the process of intercultural communication is to provide such an indirect bilingual communication, which in its capabilities would be as close as possible to ordinary, monolingual communication. At the same time, the translator's task, unlike the language intermediary, is to minimally change the translated text. The choice of a way to overcome the linguistic and ethnic barrier depends on the situation of intercultural communication, as well as on the goals of the participants in communication.

References

1. Duranti, Alessandro (1997). Linguistic Anthropology. Cambridge: Cambridge University Press. Chapter 1: Language as a Non-Neutral Medium (pages 141) Chapter 5: Theories of Culture (pages 194-242)
2. Hymes, Dell (1974). Foundations in Sociolinguistics: An Ethnographic Approach Philadelphia: University of Pennsylvania Press. Chapter 2: Ways of Speaking (pages 29-66) Chapter 4: Models of the Interaction of Language and Social Life (pages 99-138)
3. Kramsch, Claire (1998). Language and Culture. Oxford: Oxford University Press. Chapter 1: Language and Culture (pages 3-21) Chapter 6: Language, Culture, and Identity (pages 127-142)
4. Sapir, Edward (1921). Language: An Introduction to the Study of Speech. New York: Harcourt, Brace and Company. Chapter 3: Language and Culture (pages 207-221) Chapter 5: Language, Race, and Culture (pages 234- 248)
5. Wardhaugh, Ronald (2010). An Introduction to Sociolinguistics (6th ed.). Chichester: Wiley-Blackwell. Chapter 3: Language, Dialects, and Varieties (pages 51-75)

А.С. Боранбаева

Магистр, аға оқытушы

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

ORCID: 0009-0000-6476-4227

ai.poll@mail.ru

Мәдениет пен тіл

***Аңдатпа.** Қазіргі адамзат өмірінде әртүрлі елдердің, халықтардың және олардың мәдениеттерінің белсенді өзара әрекеттесуі үлкен рөл атқарады. Мәдениетаралық қарым-қатынас-бұл әртүрлі мәдениеттерді білдіретін адамдардың қарым-қатынасы. Мәдениетаралық коммуникация теориясы салыстырмалы түрде жас ғылым болып табылады, дегенмен адамдар ежелгі дәуірден бастап мәдениетаралық байланыстарға қатысады. Адамдар халықаралық байланысқа түскенде, олар тілде, Ұлттық тағамдарда, киімде, қоғамдық мінез-құлық нормаларында, әлемге және басқа адамдарға деген көзқараста бір-бірінен айтарлықтай ерекшеленуі мүмкін басқа мәдениеттердің өкілдерімен*